

PROTOCOL DYSLEXIE/DYSCALCULIE

Wij werken volgens de route “Testen en toetsen” van ons samenwerkingsverband SterkVO Utrecht:

[Lees hier de werkwijze advies en onderzoek van SterkVO](#)

Intake

- De dyslexiecoördinator gaat in het dossier van de leerling na of er al eerder sprake is geweest van ernstige lees- en/of spellingproblemen (rekenproblemen) die het recente vermoeden van dyslexie/dyscalculie bevestigen. Informatie over testresultaten en begeleiding kunnen meer duidelijkheid verschaffen over de hardnekkigheid van de eventueel reeds bekende problemen. Wanneer er namelijk al sprake is geweest van begeleiding en dit niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, is dat een goede indicator van hardnekkigheid.
- De dyslexiecoördinator voert een intakegesprek met de leerling waarin helder moet worden hoe de leerling de problemen op het gebied van lezen en spelling ervaart. De vraag die door de leerling beantwoord moet worden is waar hij precies problemen mee heeft.
- De leerling krijgt een vragenlijst mee naar huis die door de ouder(s)/verzorger(s) dient te worden ingevuld. Tevens moeten de ouder(s)/verzorger(s) een toestemmingsformulier invullen om de gegevens van hun kind beschikbaar te stellen voor onderzoek bij Praktijk X.
- Wanneer de aangemelde leerling in klas 1 zit, neemt de dyslexiecoördinator contact op met de basisschool van de leerling om inzicht te verkrijgen in de leergeschiedenis. Hiervoor is een ‘vragenlijst basisschool’ beschikbaar.
- De dyslexiecoördinator heeft aan het eind van de intakefase een zo compleet mogelijk dossier opgebouwd.

Elke leerjaar 1 leerling neemt in het voorjaar van elk schooljaar deel aan een algemeen **Brugklasonderzoek Dyslexie (bijlage 1)**. Wanneer een leerling reeds binnenkomt met vermoedens van Dyslexie kan in overleg met de lesgevers, mentor, leerling en ouders besloten worden reeds eerder te starten met dit onderzoek naar mogelijke aanwezigheid van Dyslexie.

Afname vooronderzoek Dyslexie:

Wanneer een leerling wordt opgenomen in het testtraject, maakt de dyslexiecoördinator een afspraak met de leerling om de testen af te nemen. Dit dient te gebeuren op een rustige plek in school waar de leerling zich goed kan concentreren en waar audioapparatuur aanwezig is.

De volgende testen worden afgenomen bij leerlingen in klas 1:

1. **Leessnelheid Tekenbeet**
(signaleringsstoets bij Protocol dyslexie voortgezet onderwijs)
2. **Dictee *Het wonderlijke weer***
(signaleringsstoets bij Protocol dyslexie voortgezet onderwijs)
3. **EMT-A** (Brus&Voeten, 1973)
(Normering VandenBos, Lutje Spelberg, Scheepstra & De Vries, 1994)
4. **De Klepel-A** (VandenBos, Lutje Spelberg, Scheepstra & De Vries, 1994)
5. **AVI9B** (vo-normering gebruiken in Kleijnen, Steenbeek-Planting & Verhoeven, 2008)

De volgende testen worden afgenomen bij leerlingen uit overige leerjaren:

1. **EMT-A**
(normering 16-jarigen gebruiken in Kleijnen, Steenbeek-Planting & Verhoeven, 2008).
2. **De Klepel-A**
(normering 16-jarigen gebruiken in Kleijnen, Steenbeek-Planting & Verhoeven, 2008)
3. **AVI9B**
(vo-normering gebruiken in Kleijnen, Steenbeek-Planting & Verhoeven, 2008)

De uitslag van de testen worden ingevuld op de scoreformulieren en toegevoegd aan het dossier.

Let op: Aan elk leerling dossier moeten een drietal schrijfproducten toegevoegd worden, bijvoorbeeld een spontaan geschreven verslag in het Nederlands of een proef- werk geschiedenis, waarbij uitgebreide antwoorden opgeschreven zijn.

Het volledige dossier wordt door de zorgcoördinator/orthopedagoog via *Onderwijs Transparant* (OT) opgestuurd naar SterkVO. Deze stuurt na controle de gegevens door naar Het Testkabinet te Utrecht.

Afronding

De uitslag van het onderzoek wordt naar de ouders gezonden. Zij vragen ouders toestemming het ook naar de school te sturen. Indien ouders deze toestemming niet geven, wordt het onderzoek niet door het SWV bekostigd en zullen zij het zelf moeten betalen. Wanneer toestemming is gegeven, komt een kopie van de dyslexieverklaring en van het rapport via OT in het dossier van de leerling.

De dyslexiecoördinator informeert alle betrokkenen op school. **Het is de taak van het ondersteuningsteam in samenwerking met de afdelingsleiders om er op toe te zien dat de docenten de handelingsadviezen gegeven door Het Testkabinet uitvoeren.**

De dyslexiecoördinator zal het contact met de dyslectische leerling en zijn of haar ouders onderhouden en waar nodig ondersteuning bieden in het zoeken naar oplossingen voor problemen.

Afname vooronderzoek Dyscalculie:

Inzake een mogelijke verdenking van dyscalculie zal de dyslexiecoördinator samen gaan werken met de wiskunde docent van een leerling. De docent wordt gevraagd een aantal toetsen en werk van de leerling aan te leveren, waarbij mogelijke verdenking van dyscalculie gerelateerde fouten worden aangestreept. Dit werk wordt met de leerling, ouders en mentor besproken. Onderzocht wordt, hoe de leerling zijn wis- en rekenvaardigheid ervaart (ook emotionele ervaring is hierbij van belang). Een OPP wordt met de leerling en ouder ingevuld, doelen worden gesteld en de leerling gaat in de klas onder toezicht van de wiskunde docent aan het werk. Wanneer blijkt na 2 evaluaties (6-12 weken) dat een leerling geen vooruitgang boekt op zijn rekenkundige-/wiskundige vaardigheden, bespreken wij met de leerling en zijn ouders of een vervolgonderzoek bij een hiervoor gecertificeerde psycholoog van belang kan zijn. Ouders zetten aansluitend al dan niet vervolgonderzoek door.

Mocht een leerling een diagnose dyscalculie ontvangen, kunnen wij deze leerling extra toetstijd aanbieden bij toetsen met rekenvaardigheden alsmede een aangepaste rekentoetsen voor leerlingen met Dyscalculie afnemen.

De volgende bijlagen zijn in dit protocol opgenomen:

Bijlage 1: Stappenplan brugklasonderzoek dyslexiescreening

Bijlage 2: Dossieronderzoek

Bijlage 3: Inhoudsopgave verzamelde informatie

Bijlage 1: Stappenplan brugklasonderzoek dyslexiescreening

Dit stappenplan is gemaakt op basis van 'Het Dyslexie stappenplan' van het Testkabinet & Sterk VO, Utrecht

fase	wat	wanneer	wie
Signaleringsfase Voor lj.1 IIn met <i>aantoonbaar</i> vermoeden van dyslexie beschreven in startdossier.	Stap 1 Brugklasscreening		
	Afname leestest 'Tekendeel'	Januari	docenten Nederlands.
	Afname dictee 'Het wonderlijke weer'		
	Nakijken leestest en dictee.		
	Nagekeken werk naar dyslexiecoördinator.		
	Stap 2		
	Bespreking uitslag cito-Vas toets 0 en uitslag leestest en dictee.	Januari/februari	ZOCO dyslexie-coördinator Mentor
Advies voor vervolgstappen worden naar mentoren, vakdocenten, zoco en afdelingsleiders gecommuniceerd Mentor start OPP voor IIn die positief getest zijn op dyslexiekenmerken.			
Overzicht maken verder testen met BRUS/KLEPEL/AVI9			
Risicoleerlingen worden direct ingedeeld bij vakhulp Nederlands (Taalverzorging/plannen en organiseren) dinsdag het 7^e uur.			
Intakefase	Stap 3		
	Afname van BRUS bij leerlingen die bij Stap 2 zijn opgevallen. Gesprekjes met leerlingen.	Eind februari	dyslexiecoördinator
	Afname KLEPEL bij leerlingen die bij de BRUS een ruwe score van 6 of lager hebben.		
	Risicoleerlingen (m.b.t. mogelijke dyslexie) worden besproken met zoco, genoteerd in Magister en aan mentor doorgegeven.		

	Stap 4			
	Dossieronderzoek (zie bijlage 1) Informatie delen met begeleider passend onderwijs	Begin maart	dyslexiecoördinator ZOCO	
Afname AVI 9B				
Strategiefase	Stap 5			
	Overleg over verder onderzoek: -Geen verder onderzoek: mentor en ouders informeren; informatie in Magister zetten -Wel verder onderzoeken: door naar stap 6 Tijdelijke dyslexiepassen inzetten	maart	ZOCO en dyslexiecoördinator	
Onderzoeksfase	Stap 6			
	Contact met mentor	maart, april	dyslexiecoördinator	
	Contact met thuis: - School geeft informatie over bevindingen tot nu toe. - School vraagt naar bevindingen ouders en toestemming voor verder onderzoek - School vraagt ouders <i>intake vragenlijst ouders</i> in te vullen			
	Mentor noteert info in OPP			mentor
	<i>Signaleringslijst lees- en spellingsproblemen</i> wordt ingevuld met informatie die nog niet in het OPP staat.			dyslexiecoördinator
	<i>Intakevragenlijst mentor</i> wordt ingevuld met informatie die nog niet in het OPP staat.			
	Opp wordt aangevuld met bevindingen uit de screening.			
	OPP wordt naar ouders gemaïld ter aanvulling. School past eventueel het OPP aan.			
	<i>Toestemmingsbrief dyslexieonderzoek</i> wordt naar ouders gemaïld.			
OPP wordt door thuis ondertekend en aan school geretourneerd.	Ouders			

	<i>Toestemmingsbrief dyslexieonderzoek</i> wordt door thuis ondertekend en aan school geretourneerd.		
	Ouders leveren 3 vrije schrijfproducten digitaal aan school aan (als de leerling in klas 3 of hoger zit).		
	Stap 7		
	Alle verzamelde informatie (zie bijlage 2) wordt bij ZOCO aangeleverd.	Voor de meivakantie	dyslexiecoördinator
	Stap 8		
	leerling wordt aangemeld in OT met alle benodigde verzamelde informatie.	Vlak voor of direct na de meivakantie	ZOCO
	Stap 9		
	Dyslexieonderzoek wordt uitgevoerd door Testkabinet.	Nader te bepalen	Testkabinet
	Stap 10		
	Terugkoppeling resultaten dyslexieonderzoek Testkabinet naar Rientjes Mavo.	Nader te bepalen	Testkabinet
Adviesfase	Stap 11		
	Rientjes Mavo vraagt, indien gewenst, mondelinge toelichting aan Testkabinet.	Nader te bepalen	ZOCO dyslexiecoördinator
	Stap 12		
	Overleg over resultaten dyslexieonderzoek	Nader te bepalen	Mentor, ZOCO dyslexiecoördinator
	Bij dyslexie: Er vindt een gesprek plaats met kind en ouder(s) over de dyslexie ondersteuning van de leerling op school.		dyslexiecoördinator
	Bij geen dyslexie: Zoco benadert mentor om een plan te maken met kind en ouder(s) hoe verder te handelen.		ZOCO mentor

Bijlage 2: Dossieronderzoek

1. Gegevens basisschool (CITO LOVS, OPP's, andere belangrijke gegevens)
2. Eerder uitgevoerde onderzoeken
3. Info van kind
4. Recente cijfers
5. Recent gemaakte toetsen
6. Eventueel info van mentor/lesgevers

Bijlage 3: Inhoudsopgave verzamelde informatie

	Informatie	Aanlevering door:	Afgerond
1	Toestemmingsformulier ouders	dyslexiecoördinator	
2	Intake vragenlijst ouders	dyslexiecoördinator	
3	OPP	dyslexiecoördinator	
4	Overzicht CITO- LOVS basisschool	zoco	
5	Kopie onderwijskundig rapport	zoco	
6	Recente uitdraai cijfers	zoco	
7	Recente uitdraai toetsoverzicht	zoco	
8	Kopieën afgenomen signaleringstoetsen	dyslexiecoördinator	
9	Kopieën drietal schrijfproducten van de leerling (indien hij/zij in klas 3 of hoger zit)	dyslexiecoördinator	
10	Inventarisatielijst dossieraanvraag (voor recente lijst zie website SterkVO)	dyslexiecoördinator	
11	Intakevragenlijst mentor, docent NI	dyslexiecoördinator	
12	Evt. aanwezige handelingsplannen basisschool	Zoco via O.T. (wissel schooljaar, toegelaten IIn)	
13	Evt. eerdere onderzoeken	Zoco via O.T.	